

Спадкування зруйнованої нерухомості:

особливості та проблемні питання

Ольга ОНІЦУК, нотаріус, авторка та співзасновниця проекту «Поверни своє», керівниця програми «Правова безпека власності» Українського інституту майбутнього

Доступ до компенсації спадкоємців:

варіативність рамкового Закону №2923-IX

1

Спадкування нерухомості

Спадкоємець власника знищеного житла отримує доступ до компенсації вже після оформлення спадщини на нерухомість і реєстрації речового право у ДРРП. Іншими словами, **звертається до комісії у статусі верифікованого власника оселі.**

2

Спадкування права на компенсацію

Заява про надання компенсації за знищений об'єкт нерухомого майна може бути подана спадкоємцем **до отримання свідоцтва про право на спадщину щодо компенсації за знищений об'єкт нерухомого майна.** «Компенсаційна» комісія приймає рішення про наявність/відсутність у спадкодавця правових підстав для отримання компенсації за знищений об'єкт, яке надається протягом 30 календарних днів з дня отримання запиту від спадкоємця або нотаріуса, який завів спадкову справу.

3

Спадкування житлового сертифіката

У разі смерті отримувача компенсації до спадкоємця (спадкоємців) **переходить право на отримання компенсації за пошкоджений/знищений об'єкт нерухомого майна (у тому числі житловий сертифікат).** Тобто чітко визначено статус спадкодавця — він є отримувачем компенсації: щонайменше особа за життя вже звернулася за отриманням компенсації до комісії.

Особливості реалізації державної програми “€Відновлення”

ДОСТУП ДО КОМПЕНСАЦІЇ МАЮТЬ ТІЛЬКИ ВЕРИФІКОВАНІ ВЛАСНИКИ ЗРУЙНОВАНОЇ НЕРУХОМОСТІ

- ✓ У 2023 році Уряд України запустив процеси надання компенсації за пошкоджену та знищену житлову нерухомість (Постанови КМУ №381 від 21.04.2023р. та №600 від 30.05.2023р.).
- ✓ Наразі обов'язковою умовою доступу до компенсаційних процедур є наявність інформації про право власності на знищене або пошкоджене житло в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно (ДРРП).
- ✓ Верифікація власника відбувається автоматично на етапі подачі заяви про виплату компенсації в Дії.

Успадковується зруйнована нерухомість чи право на компенсацію, чи те й інше: яке свідоцтво/свідоцтва має видавати нотаріус?

 Якщо власник зруйнованого під час війни житла помер і за життя не встиг подати заяву в межах державної програми «єВідновлення», його спадкоємець/спадкоємці мають право на отримання компенсації.

 Оскільки компенсація як за зруйновану, так і за повністю знищену нерухомість сьогодні надається тільки верифікованим власникам, то для отримання доступу до державної програми «єВідновлення» передусім необхідно юридично оформити статус спадкоємця.

 Для цього потрібно звернутися до нотаріуса і прийняти спадщину. Після видачі свідоцтва про право на спадщину нотаріус має зареєструвати право власності на житло, яке раніше належало спадкодавцю, за новим власником-спадкоємцем.

 Тільки після цього законний спадкоємець у статусі підтвердженого власника зруйнованого житла зможе звернутися з заявою про надання компенсації.

DILEMMA

Чи можна успадкувати майно, яке було фізично знищено?

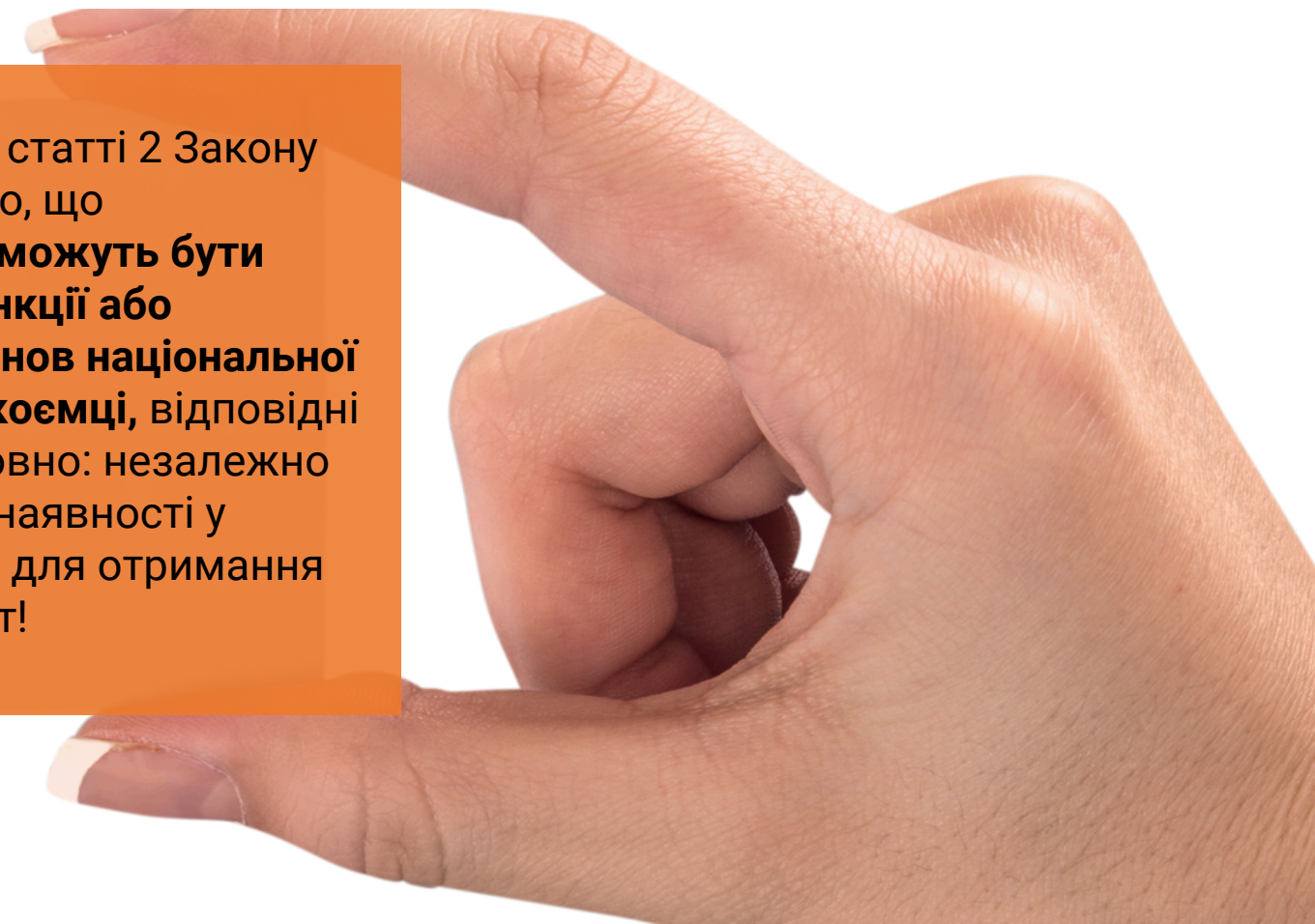
Це питання сьогодні вже не стоїть так гостро з огляду на цьогорічні зміни до положень статті 3 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

У вказаній нормі було прописано, що речові права на нерухоме майно, об'єкт незавершеного будівництва, майбутній об'єкт нерухомості та їх обтяження, що підлягають державній реєстрації, виникають, змінюються та **припиняються (!)** з моменту такої реєстрації.

- Думку про те, що спадкоємці померлих власників зруйнованого житла можуть реалізувати своє право на компенсацію після того як отримають у нотаріуса свідоцтво про спадщину і зареєструють зруйновану оселю в ДРРП, поділяють не всі.
- В окремих регіонах України почала формуватися досить неоднозначна практика. Деякі “компенсаційні” комісії просять спадкоємців подавати 2 свідоцтва: класичне свідоцтво — про право на спадщину на зруйновану нерухомість, а також свідоцтво про право на компенсацію, видачі якого має передувати рішення комісії про наявність/ відсутність у спадкодавця правових підстав для отримання компенсації за знищений об’єкт, що приймається у відповідь на запит від нотаріуса, який завів спадкову справу.
- За умови, що власник зруйнованого житла помер, за життя не встиг подати заяву на компенсацію і не припиняв право власності на майно, видача додаткового свідоцтва про право на компенсацію — це зайвий крок для спадкоємця-заявника, який покладає на нього додатковий фінансовий тягар і ускладнює доступ до компенсації.
- ! “Компенсаційні” комісії мають досліджувати ланцюжок переходу права власності, аби пересвідчитися, що заявник є власником знищеного під час війни житла або його спадкоємцем, а не особою, яка придбала вже зруйновану оселю фактично за безцінь з метою отримання відшкодування від держави.

НЕОДНОЗНАЧНА ПРАКТИКА

Виконувати приписи частини 3 статті 2 Закону України 2923-ІХ стосовного того, що **отримувачами компенсації не можуть бути особи, до яких застосовано санкції або засуджені за злочини проти основ національної безпеки України, або їхні спадкоємці**, відповідні комісії на місцях мають безумовно: незалежно від надходження запиту щодо наявності у спадкодавця правових підстав для отримання компенсації за знищений об’єкт!

Реалізація успадкованого сертифіката:

завдання із зірочкою*

Умови

Власник зруйнованої оселі **звернувся** до компенсаційної комісії, **отримав** житловий сертифікат і за життя **припинив** право власності на знищене майно.

Нюанси реалізації

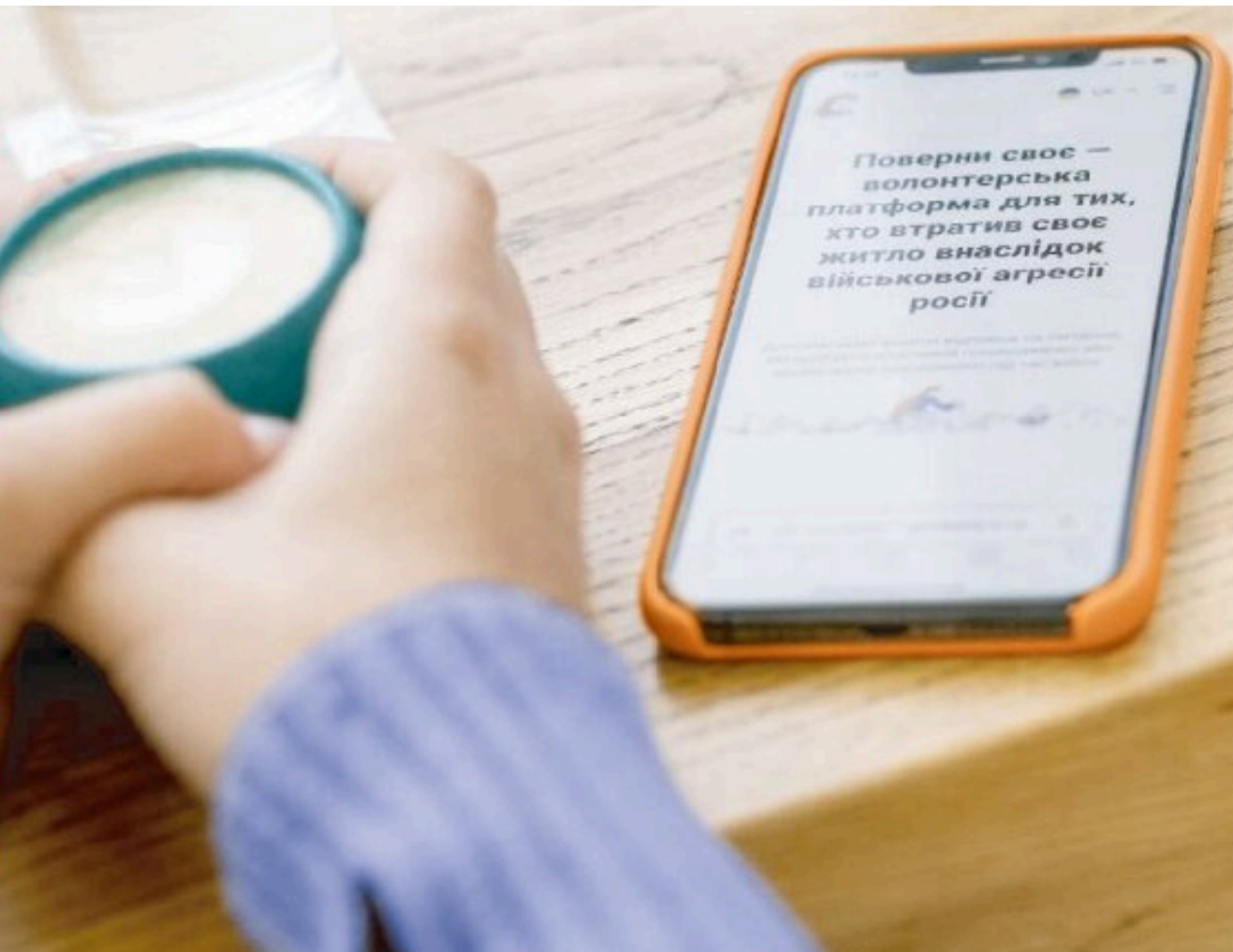
Компенсація за зруйновану нерухомість отримується, так би мовити, за принципом **єдиного онлайн-вікна**: особа звертається до відповідної «компенсаційної» комісії в Дії, за умови ухвалення позитивного рішення генерується онлайн-сертифікат, після цього в отримувача компенсації з'являється можливість подати звернення про бронювання коштів до Укрпошти для купівлі нерухомості також через застосунок Дія.

Проблемні аспекти

У нинішніх умовах технічної можливості реалізувати успадкований житловий сертифікат не має.

1. Не передбачена технічна можливість звернення до компенсаційної комісії спадкоємця власника житлового сертифіката, позаяк подати заяву на компенсацію можна лише за наявності інформації в ДРРП.
2. Унеможливлено звернення до Укрпошти спадкоємців власників житлових сертифікатів, які не були верифіковані (перевірені на наявність судимості за злочини проти основ національної безпеки і «санкційні» застереження).

Дякую за увагу!

<https://getitback.in.ua/>

<https://www.facebook.com/getitback.in.ua/>